

Στις ρωγμές εκείνου του

Σεπτέμβρη

«Ανθολόγιο μνήμης»

13

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

1986

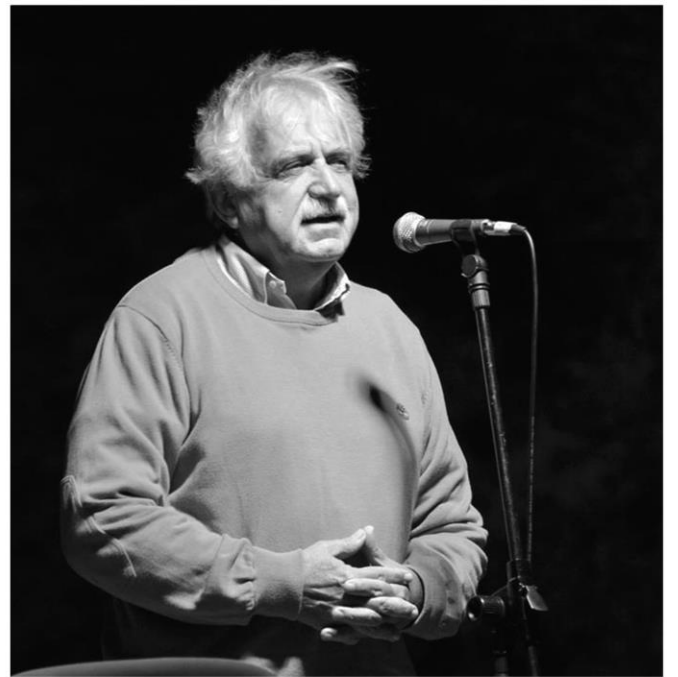

Γιάννης Ανδρ. Λάσκαρης

Σεπτέμβριος 2024

Αφιερώνω αυτό το βιβλίο σε δύο ήρωες εκείνου του Σεπτεμβρη του 1986. Στον πατέρα μου που πέθανε πρόσφατα, γιατί την επόμενη ημέρα των σεισμών σήκωσε το βάρος της σωτηρίας της οικογένειας μας και στον Σταύρο Μπένο γιατί από την επόμενη ημέρα σήκωσε το βάρος μιας πληγωμένης, μιας αλύπητα χτυπημένης από τον εγκέλαδο πόλης.

Γιάννης Ανδρ. Λάσκαρης

--ΕΙΣΑΓΩΓΗ--

Κάτι τέτοιες ώρες η Καλαμάτα θα γύριζε σελίδα και το αγνοούσε. Στη μεγάλη ρωγμή του χρόνου που μας απομακρύνει από τα γεγονότα αλλά η μνήμη μπορεί και κατορθώνει να μας γεφυρώνει με αυτά έτσι και σήμερα «επιστρέφουμε» ευλαβικά στα γεγονότα του μεγάλου σεισμού της Καλαμάτας (1986). Ο σεισμός αυτός ήταν η ταφόπλακα της παλιάς Καλαμάτα μα και ο σπόρος της καινούργιας. Παιδί εγώ τότε είδα από τον θάνατο να ξεπηδά ο σπόρος της ζωής. Από τα ερείπια σηκωθήκαμε πιασμένοι χέρι χέρι για να απομακρύνουμε τα μπάζα της φθοράς και ξεκινήσαμε τον αγώνα για την αναγέννηση της πόλης. Ανάμεσα σε όλα τα διδάγματα που άφησε αυτή η ιστορική και συνάμα τραγική στιγμή της πόλης είναι και η «απογραφή» της αυτοδικοικητικής σύμπραξης καθώς όλοι συμφιλιώθηκαν στον μάχη με τη φθορά. Μοιραία το βάρος πέφτει στον δήμαρχο μιας πόλης και ο **Σταύρος Μπένος** είχε να δώσει έναν δύσκολο αγώνα με αντίπαλο κυρίως τον χρόνο. Σε μια τόσο περίεργη εποχή κατόρθωσε να θέσει τα θεμέλια του οραματισμού στην πολεοδομία και τον πολιτισμό αλλά και το κοινωνικό πρόσωπο μιας πόλης. Έγινε «σχολείο» η Καλαμάτα για το πώς μπορεί μια πόλη να ξανασταθεί και να ξανά συστηθεί στους πολίτες της και να ξαναγράψει ιστορία. Έτσι η Καλαμάτα έγινε προορισμός και κατόρθωσε να είναι το επίκεντρο όχι μόνο του σεισμού αλλά της Ελλάδας όλης μέσα από σπουδαία γεγονότα που αν δεν είχε στηθεί σωστά δεν θα μπορούσε να τα φιλοξενήσει. Μια πόλη του Νότου που γεωγραφικά φλέρταρε με την «μοναξιά» έγινε το επίκεντρο της χώρας.

(13 Σεπτεμβρίου 2017-δημοσιευμένο)

-Μια αφήγηση-

Όταν άκουσα για πρώτη φορά το τραγούδι του Μαχαιρίτσα «**Εκεί στο Νότο**» με έπιασε μια νοσταλγία για την Καλαμάτα των παιδικών μου χρόνων και ήθελα πολύ από τότε να γράψω να αφηγηθώ για τον δικό μου νότο που τρίζει και κάνει κρότο η αγάπη μου για όσα ζήσαμε. Πέρασαν τα χρόνια πάντα η Καλαμάτα είχε μια κυρίαρχη θέση στις συζητήσεις στις αναμνήσεις στις κουβέντες με φίλους από άλλους τόπους. Πάντα σχεδόν θα με ρωτούσαν για τα παντελόνια Lewis τα περίφημα παστέλια και τόσα άλλα. Ανάμεσα σε τόσα άλλα με ρώταγαν και για ένα μεγάλο σεισμό που είχαν ακούσει να έχει γίνει το 86. Αυτά όλα που αναφέρω στα χρόνια των σπουδών μα και στο στρατό. Μίλαγα για τις αναμνήσεις μου από το πλήγμα που υπέστη η πόλη μου και τα περίχωρα και θυμάμαι πως έβλεπα μια δυσπιστία για το πως αυτή η πόλη που ξέρουν δε θύμιζε σε τίποτα στο πέρασμα μιας δεκαετίας και κάτι από τη κατεστραμμένη Καλαμάτα. Επιχειρηματολογούσα πάντα στο γεγονός της υπερπροσπάθειας και της σύμπνοιας των πολιτών και των φορέων αλλά και τη δυναμική της αυτοδιοίκησης που κατόρθωσε να φέρει κοντά ένα «δύσκαμπτο» κράτος να σώσει μια πολιτεία χαμένη μια πόλη που αν δεν υπήρχε όραμα απλά θα χτιζόταν από την αρχή άναρχα.

Έχουν περάσει πολλά χρόνια και ίσως με την αφήγηση που θα ακολουθήσει και το κολλάζ των αναμνήσεων που θα παραθέσω αλλοιώνονται πολλά δεδομένα και θέλω να με συγχωρήσουν όσοι διαπιστώσουν κενά και παραλείψεις. Το δικό μου ντοκουμέντο είναι μια αφήγηση με ίσως μια συναισθηματική αξία ίσως και όχι ιστορική αξία, πάντως εμπλουτισμένη με νοσταλγία και αφέλεια την αφέλεια ενός παιδιού 12 ετών όπως έζησα την αρχή του εφιάλτη.

....Θυμάμαι πολλά θυμάμαι θυμάμαι την ώρα την ημέρα τον μήνα, τον μήνα που μισούσα γιατί υπέγραφε την εκπνοή του καλοκαιριού. Θυμάμαι και το το γρουσουζικο 13. Η ημέρα όμως ήταν από τις αγαπημένες Σάββατο και μάλλον επειδή είναι η αγαπημένη όλων σώθηκαν και πολλοί. Εκείνο το Σάββατο η Καλαμάτα γιόρταζε, ήταν σαν «Λευκή Νύχτα», όλοι είχαν ξεχυθεί στη πόλη, στο λιμάνι, στο πάρκο στις πλατείες και στις εκκλησίες για γάμους και χαρές. Σε έναν γάμο λίγα χιλιόμετρα έξω από την Καλαμάτα και μόλις είχε τελειώσει το μυστήριο μετρά τις οκτώ το βράδυ χάσαμε την γη κάτω από τα πόδια μας. Είχα μπει στο αμάξι για να μετακινηθούμε από την εκκλησία στο κέντρο όταν το ένιωσα το όχημα να ανασηκώνεται ενώ παράλληλα ακουγόταν ένα περίεργο βουητό από τα έγκατα της γης. Τα πάντα στριφογύριζαν ο κόσμος φώναζε, μια μάντρα πέφτει δίπλα μας, κάποιοι τελευταία στιγμή προλαβαίνουν και βγαίνουν από την εκκλησία και πίσω τους πέφτει ο πολυέλαιος αφήνω τας έναν ανατριχιαστικό ήχο, όπως θα μαρτυρούσαν αυτοί που γλίτωσαν από θαύμα. Η πρώτη διαπίστωση γίνεται σύνθημα και μια σκυταλοδρομία από στόμα σε στόμα: η λέξη **Σεισμός** ακούγεται από όλους. Έχουμε καταλάβει πως κάτι πολύ σοβαρό έχει συμβεί. Κινητά τηλέφωνα δεν υπάρχουν και έχει κοπεί το ρεύμα παντού. Είμαστε έξω από τη Καλαμάτα συγκεκριμένα στη Μεσσήνη όπου και θα περάσουμε από το πατρικό της μητέρας μου όπου και θα διαπιστώσουμε πως έχει διαλυθεί. Ένας από τους παππούδες μου είναι στο κρεβάτι σκεπασμένος με κομμάτια από τον τοίχο ακόμη και κεραμίδια αλλά καθόλου φοβισμένος, είχε πολεμήσει ακόμη και στην Αλβανία και νόμιζε πως έπεσε κάποια οβίδα. Οι πρώτες σκέψεις στράφηκαν στη Καλαμάτα, τι να έχει γίνει στη πόλη μας στο σπίτι μας στη γειτονιά. Εκεί είχαν γίνει όλα!!!

Λίγα χρόνια πριν τον μεγάλο σεισμό μαθητής της Τετάρτης Δημοτικού είχαν αρχίσει τα πρώτα μηνύματα της σεισμικής διέγερσης. Όποτε έκανε έναν δυνατό σεισμό η δασκάλα μας έδινε το σήμα να σταθούμε κάτω από τα θρανία και αυτή στεκόταν κάτω από το κούφωμα της πόρτας και περιμέναμε το σύνθημα για να σηκωθούμε και με συντονισμένες ενέργειες κατεβαίναμε στο προαύλιο και φυσικά αν ήταν λίγο μετά της 12 αποχωρούσαμε από το σχολείο. Υπήρχε μια διαδικασία που μάλλον το υπουργείο είχε προωθήσει στα σχολεία της χώρας για να εφαρμόζεται. Κάπως έτσι ξεκίνησε η εμπειρία μου με τους σεισμούς.

Πριν τον μεγάλο σεισμό είχα προλάβει να γνωρίσω το κτίριο που στέγαζε το 4ο Γυμνάσιο δίπλα από την εκκλησία των Ταξιαρχών. Ήταν η πρώτη μου ημέρα στο γυμνάσιο ημέρα του αγιασμού 11 Σεπτεμβρίου και η τελευταία ημέρα που είδα όρθιο αυτό το κτήριο. Αν ο

σεισμός μας έβρισκε μέσα σε αυτό πολλοί από εμάς δεν θα μοιραζόμασταν σήμερα τις μνήμες μας από το 1986.

Εκεί λοιπόν είχαν γίνει όλα εκεί που έτρεμε η γή από το 1984 που φοιτούσα στο έκτο δημοτικό σχολείο της Καλαμάτας. Εκεί λοιπόν επιστρέψαμε περίπου στις 9 και μισή εκείνο το βράδυ με το οpeλ του πατέρα και διασχίζαμε το Ασπρόχωμα χωρίς να έχουμε ακόμη συνειδητοποιήσει το που είχε επιλέξει για επίκεντρο ο σεισμός. Στην Αθηνών ένα τεράστιο κύμα αυτοκινήτων εγκατέλειπε την πόλη ενώ καθώς το ρεύμα ήταν κομμένο δεν καταλάβαμε αν υπήρχε κινητικότητα στο νοσοκομείο. Κατευθυνθήκαμε στην Μπουλούκου όπου ήταν διπλής κατεύθυνσης για τη Φορμίνος που ήταν το σπίτι οπότε παρακάμψαμε από την απόληξη της Αθηνών που είχαν συμβεί σημεία και τέρατα και δεν είδαμε σπίτια και ερείπια, οπότε ανυποψίαστοι φθάνουμε σε μια γειτονιά που είναι όλα σκοτεινά και οι περίοικοι σε πανικό. Όποιος είχε ι φακό ήταν τυχερός, με αναπτήρες και κεριά προσπαθούσαμε να δούμε τα πρόσωπα των γειτόνων και να ανέβουμε να δούμε τι γινόταν στο σπίτι.

Τα πάντα αναποδογυρισμένα τηλεοράσεις πολλά μέτρα πεταμένες, ντουλάπια ανοιχτά βιβλιοθήκες ριγμένες στα προσκεφάλια των κρεβατιών. Αν μας είχε πιάσει στον ύπνο ο σεισμός θα είχαμε τραυματισθεί ή σκοτωθεί. Δεν είχαμε πολλές επιλογές, έπρεπε να περάσει η νύχτα και να δούμε το πρόσωπο της καταστροφής την ημέρα.

Μεσάνυχτα 13 Σεπτεμβρίου 1986: προσπαθούμε να κοιμηθούμε στο αυτοκίνητο που είναι παρκαρισμένο στην αγορά της πόλης. Από τα μεγάφωνα ενός αυτοκινήτου του δήμου γίνονται εκκλήσεις για τους βαριά αρρώστους και τις εγκύους ώστε να μεταφερθούν στο πλοίο. Ακόμη ακούω τη φωνή από το μεγάφωνο και πότε πότε του Σταύρου Μπένου σπαρακτική να δίνει κουράγιο. Θεέ μου σα να είναι χθες. Οι γονείς να μη κοιμούνται και εμείς τα παιδιά να κοιταζόμαστε στα μάτια καθώς ακούγαμε σκόρπιες φράσεις των γονιών μας "Αύριο θα πάμε εκεί όχι εκεί"... Το αύριο αβέβαιο και τη Δευτέρα ήρθε το μεγάλο χτύπημα. Ο θεός μου και ο πατέρας μου θα σωθούν από θαύμα όταν ένα μπαλκόνι θα πέσει πίσω τους στη Φαρών. Και τότε η μεγάλη απόφαση: Φεύγουμε για τη Μάδαινα....

-Μνήμες-Ημερολόγιο τρόμου-(Δημοσιευμένα)

Σε λίγα εικοσιτετράωρα θα θυμηθούμε τις δύσκολες ημέρες του 86 που πέρασε η πόλη της Καλαμάτας από την καταστροφική δράση του Εγκέλαδου που στις 13 του Σεπτεμβρη τότε θα χτυπήσει την πόλη και την ευρύτερη περιοχή ανελέητα. Ένα χτύπημα που ωστόσο στάθηκε η αφορμή να στηθεί η πόλη από την αρχή, να ξαναγεννηθεί από τα ερείπια και να κατορθώσει να διεκδικεί τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Αν και μαθητής τότε, οι μνήμες έρχονται πάντα στην επιφάνεια αυτές τις ημέρες και γίνονται εμμονή. Πριν τον σεισμό, στις 11 Σεπτεμβρίου θα γνώριζα το νέο μου σχολείο το τέταρτο γυμνάσιο Καλαμάτας ένα παμπάλαιο κτήριο δίπλα από την εκκλησία των Ταξιαρχών. Ήταν και η τελευταία φορά που το είδα. Μετά τον αγιασμό προλάβαμε να μπούμε στις αίθουσες του. Δύο ημέρες μετά θα ισοπεδωνόταν. Αν ο σεισμός είχε γίνει καθημερινή και πρωϊ πολλοί από εμάς δεν θα ήμασταν σήμερα στη ζωή. Ένα σωρό Αν για να τα σκέφτεσαι τότε και να παρηγορείσαι. Αν δεν ήταν Σεπτέμβρης, αν δεν ήταν Σάββατο, αν δεν ήταν τα εγκαίνια του πλοίου στο λιμάνι και άλλα τόσα.. Αλλά τελικά συνέβη και ύστερα, ύστερα από τον θρήνο γιατί είχαμε νεκρούς, ήλθαν τα έργα και η ανάπτυξη της πόλης. Έχω ξαναγράψει πως νοσταλγώ εκείνο το κλίμα όπου όλες οι δημοτικές παρατάξεις συμπορεύτηκαν και συστρατεύτηκαν για το καλό της πόλης. Για τον τότε δήμαρχο της πόλης μας τον Σταύρο Μπένο ο σεισμός που τον βρήκε σε μικρή ηλικία ήταν και μια αφορμή να αποδείξει τις ικανότητες του και τα κατάφερε συσπειρώνοντας και συγκεντρώνοντας γύρω του ότι ποιο ικανό σε ανθρώπινο δυναμικό (τεχνοκράτες κ.λ.π) καθορίζοντας τη λαμπρή πορεία της πόλης, που σήμερα χαιρόμαστε να περπατάμε να καμαρώνουμε να αγχωνόμαστε για το παρκάρισμα και να διασκεδάζουμε αλλά και να ψυχαγωγούμαστε χωρίς όρια πλέον.

Απόγευμα 13ης Σεπτεμβρίου 1986:

8:15. Βρισκόμασταν δέκα χιλιόμετρα μακριά από την Καλαμάτα.

8:16. Μόλις έχει ολοκληρωθεί το μυστήριο της βάπτισης στο οποίο έχει παραβρεθεί όλη η οικογένεια.

8:19. Έχουμε αρχίσει να επιβιβαζόμαστε στα αυτοκίνητα για να κατευθυνθούμε σε εξοχικό κέντρο της περιοχής.

8:20. Το αυτοκίνητο που έχω επιβιβαστεί εκτελεί σπασμωδικές κινήσεις, ένα βουητό ξεχύνεται από τα έγκατα της γης κάποιιοι τρέχουν πανικόβλητοι να βγουν από την εκκλησία όπου θα πέσει ο τεράστιος πολυέλιος μα θα σταθούν τυχεροί, μια μάντρα γκρεμίζεται εμπρός στα μάτια μου.

8:21. Έχω βγει από το αυτοκίνητο, η γη ταλαντεύεται ανησυχητικά, η καρδιά μου χτυπά σαν ταμπούρλο και γύρω μου επικρατεί πανικός. Προσπαθώ να πιάσω σκόρπιες λέξεις από τους μεγάλους για να αρπαχτώ από αυτές. Μια λέξη κοινή βγαίνει από τα στόματα όλων: -ΣΕΙΣΜΟΣ-ΣΕΙΣΜΟΣ

8:25. Έχουν περάσει τα πρώτα πέντε λεπτά και οι γονείς μου βρίσκονται στο πλάι μου. Σαστισμένοι αγνοούν όπως όλοι τι έχει γίνει στην πόλη μας. Ρεύμα δεν υπάρχει και έχει αρχίσει να νυχτώνει επικίνδυνα.

8:45. Μια υποψία για το τι έχει γίνει μέσα στην πόλη θα μας ωθήσει να επιστρέψουμε για λίγο (έτσι πιστεύαμε) στην Καλαμάτα.

8:55. Βρισκόμαστε στην οδό Αθηνών, την έξοδο της πόλης. Δεκάδες αυτοκίνητα εγκαταλείπουν την πόλη και όμως έχουμε την ψευδαίσθηση ότι η πόλη δεν έχει πάθει τίποτα. Στα φανάρια του Παπαδάκου θα καταλάβουμε πια τι έχει συμβεί. Σπίτια κατεστραμμένα κόσμος έντρομος άλλοι κλαίνε άλλοι τρέχουν και εμείς πλησιάζουμε στο σπίτι μας εκεί κοντά στην Μπουλούκου. Όπου υπήρχε παλιό σπίτι είχε εξαφανιστεί και στη γειτονιά μας υπήρχαν αρκετά. Ωστόσο η νύχτα έκρυβε για καλά ακόμη την μεγάλη αλήθεια και το μέγεθος της καταστροφής.

9:10. Έχουμε μπει στο τριώροφο κτίσμα μας. Το ισόγειο έχει πάθει σοβαρές ζημιές καθώς το βάρος των άλλων διαμερισμάτων το λύγισε. Το σπίτι που μέναμε εμείς είναι ανάστατο. Βιβλιοθήκες πεσμένες, τραπέζια αναποδογυρισμένα, βάζα σπασμένα αλλά τα ντουβάρια στη «θέση» τους.

9:15. Η γη κινείται ακόμη θαρρείς πως δεν έχει τελειώσει τον τρελό χορό της και σε προετοιμάζει για τη συνέχεια. Έχουμε πάρει τη μεγάλη απόφαση: -Φεύγουμε το βράδυ δεν θα μείνει κανένας εδώ,

Τότε θυμάμαι μου ήλθε σαν ιδέα πως δεν υπήρχε λόγος να κλειδώσουμε το σπίτι αφού όλα έχουν καταστραφεί για να πάρω τη γενναία απάντηση του πατέρα μου:

-Αύριο όλα θα είναι όπως πρώτα.

Βέβαια αυτό το όπως πρώτα άργησε πολλά χρόνια, αλλά ήλθε και η πόλη και η γειτονιά αναστήθηκε και είναι σαν να μη πέρασε ο Εγκέλαδος από αυτά τα μέρη.

Στη μνήμη των νεκρών εκείνης της ημέρας.

Ο σεισμός με βρήκε σε μια τρυφερή ηλικία ώστε να μην καταφέρω ποτέ να απαλλαγώ από τον παροξυσμό των αναμνήσεων πάντα τέτοια ημέρα και τέτοια ώρα. Λίγες ημέρες πριν θα πάταγα την είσοδο του γυμνασίου ως πρωτάκι. Τα μετέπειτα δεν θέλω να τα θυμάμαι. Ήταν δύσκολα πολύ δύσκολα και σαν μαθητής έζησα και αποφοίτησα σε προκάτ. Δεν γινόταν αλλιώς κάποιοι θα πλήρωναν το τίμημα της καταστροφής για να χαρούν οι επόμενες γενιές γερά και ανθεκτικά σχολεία. Για πολύ καιρό μετά έμαθα μια λέξη που μας συνόδευε στα ταξίδια στις παρέες και τις συντροφικές φίλων και γνωστών από άλλα μέρα. Ήμασταν οι «σεισμόπληκτοι». Μετά γίναμε οι «ελπιδοφόροι» γιατί πάνω στα ερείπια της πόλης ποτίσαμε το άνθος της ελπίδας με δάκρια με γέλια με ιδρώτα. Η Καλαμάτα έζησε και θα ζει όχι γιατί είναι η πόλη μου αλλά γιατί είναι η πόλη που έδωσε μια μάχη και την κέρδισε.

Γιάννης Λάσκαρης.

«Στο πατρικό όλα ανακατεμένα, βάζα σπασμένα, βιβλιοθήκες πεσμένες, ρωγμές παντού και τα φώτα σβησμένα από ώρα, ενώ μια σκόνη αιωρείται στην ατμόσφαιρα βασανιστικά. Φωνάζεις ονόματα γειτόνων, κάνεις προσκλητήριο ψυχών να δεις πόσοι άντεξαν, πόσοι ζουν ακόμη κι έχεις μάθει πως στην άλλη άκρη, η πόλη έχει βουλιάξει και τα συντρίμια των σπιτιών έχουν κατασπαράξει ανθρώπους. Έχει γίνει ο μεγάλος σεισμός της Καλαμάτας και το ημερολόγιο έγραφε 13 Σεπτεμβρίου 1986»...

Ύστερα ξημέρωσε και όλα θύμιζαν πεδίο βολής-εμπόλεμη ζώνη, η πόλη είχε δεχθεί ένα βαθύ πλήγμα. Ο φόβος έχει φωλιάσει στα εσώψυχα μας και ψάχνουμε να βρούμε στηρίγματα.....στα συντρίμια. Η Ελλάδα συγκινείται και ο κρατικός μηχανισμός ενεργοποιείται για τις πρώτες δύσκολες ώρες με ρυθμό απίστευτο.

Κάποτε πρέπει να μιλήσουμε και για τον ρόλο των γειτονικών χωριών και την πόλη της Μεσσήνης την εποχή της κατάρρευσης της Καλαμάτας. Τόσο η πόλη της Μεσσήνης όσο και τα χωριά σε μεγάλη ακτίνα από τη πρωτεύουσα στήριξαν τους πληγωμένους Καλαματιανούς. Αρκετοί φιλοξενήθηκαν σε χωριά, αλλά και στην πόλη της Μεσσήνης. Οι κάτοικοί τους, αντιμετώπισαν με συγκατάβαση και αγάπη τους «εσωτερικούς μετανάστες» της Μεσσηνίας. Πολλά παιδιά φοίτησαν σε σχολεία της Μεσσήνης και άλλων χωριών, έστω για να μη χαθεί η επαφή μέχρι να μπει μια σειρά. Δεν υπήρξε εκμετάλλευση και θυμάμαι πως η επαρχία στήριξε πολλούς επαγγελματίες από τη Καλαμάτα ακόμη και παραχωρώντας αποθηκευτικούς χώρους. Μη ξεχνάμε, η Καλαμάτα είχε «βουλιάξει». Επίσης, νοσταλγώ εκείνο το κλίμα, όπου όλες οι δημοτικές παρατάξεις συμπορεύτηκαν και συστρατεύτηκαν για το καλό της πόλης. Τον Σταύρο Μπένο (δήμαρχος τότε) ο σεισμός που τον βρήκε σε μικρή ηλικία ήταν και μια αφορμή να αποδείξει τις ικανότητές του και τα κατάφερε, συσπειρώνοντας και συγκεντρώνοντας γύρω του ό,τι πιο ικανό σε ανθρώπινο δυναμικό (τεχνοκράτες κλπ) καθορίζοντας τη λαμπρή πορεία της πόλης, που σήμερα χαιρόμαστε να περπατάμε, να καμαρώνουμε, να αγχωνόμαστε για το παρκάρισμα και να διασκεδάζουμε αλλά και να ψυχαγωγούμαστε χωρίς όρια.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΝΟΣ

Νοσταλγώ εκείνο το κλίμα, όπου όλες οι δημοτικές παρατάξεις συμπορεύτηκαν και συστρατεύτηκαν για το καλό της πόλης. Τον Σταύρο Μπένο (δήμαρχος τότε) ο σεισμός που τον βρήκε σε μικρή ηλικία ήταν και μια αφορμή να αποδείξει τις ικανότητές του και τα κατάφερε, συσπειρώνοντας και συγκεντρώνοντας γύρω του ό,τι πιο ικανό σε ανθρώπινο δυναμικό (τεχνοκράτες κλπ) καθορίζοντας τη λαμπρή πορεία της πόλης, που σήμερα χαιρόμαστε να περπατάμε, να καμαρώνουμε, να αγχωνόμαστε για το παρκάρισμα και να διασκεδάζουμε αλλά και να ψυχαγωγούμαστε χωρίς όρια.

Σαν σήμερα το 1986, τριάντα χρόνια πριν η πόλη της Καλαμάτας θα δεχθεί ένα τρομερό σφυροκόπημα από

τον Εγκέλαδο. Βρισκόμουν δέκα χιλιόμετρα έξω από την πόλη εκείνο το βράδυ όταν ένιωσα τη γη να χάνεται κάτω από τα πόδια μου. Όταν φθάσαμε στην Καλαμάτα τότε καταλάβαμε πως εδώ ήταν η καρδιά του σεισμού. Δεκάδες αυτοκίνητα διέσχιζαν την έξοδο της πόλης δημιουργώντας μια δραματική πομπή στην οδό Αθηνών. Στη γειτονιά μου αντίκρισα τα παλιά σπίτια που είχαν όλα καταρρεύσει. Λίγο παρακάτω θα μάθαινα πως καταπλακώθηκαν δύο αδέρφια. Δεν θυμάμαι από πού αντλήσαμε δύναμη και προχωρήσαμε και κυρίως οι μεγαλύτεροι καθώς εγώ ήμουν παιδί. Θυμάμαι όμως έναν από τους πρωτεργάτες της «ανόρθωσης» της πόλης που στα μάτια μου μετατρεπόταν στον μυθικό ΑΤΛΑ που σήκωνε όλο το δυσβάστακτο φορτίο της καταστροφής, τον δήμαρχο της Καλαμάτας τον Σταύρο Μπένο. Η ψυχραιμία του, οι σωστοί χειρισμοί, η επιμονή του και η «διαχείριση» του κύρους του θα διαπιστώναμε αργότερα πως συνέβαλλαν στην άμεση ανοικοδόμηση της πόλης. Τριάντα χρόνια μετά ζήτησα να μας περιγράψει τις αναμνήσεις του και τα συναισθήματα του. Δικαίως ήταν ο «Δήμαρχος Μηχανή» κατά τον τύπο και ένα πρόσωπο συνυφασμένο με την λέξη αναγέννηση. Τους καρπούς του αγώνα του η πόλη της Καλαμάτας τους απολαμβάνει και σήμερα.

Ο Σταύρος Μπένος θυμάται!

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΩΡΕΣ

Ήταν μια στιγμή ιστορική. Μόλις είχε τελειώσει η τελετή εγκαινίων της ακτοπλοϊκής γραμμής «ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΚΡΗΤΗ» με το πλοίο «ΠΑΡΟΣ». Στην προκουμαία χιλιάδες άνθρωποι, μέσα στο πλοίο οι τοπικές αρχές .

Ξαφνικά ένα τράνταγμα διατρέχει το πλοίο χωρίς να ταραξεί τη διάχυτη ευφορία μας. Το πλοίο σηκώνει τις άγκυρες, νομίζαμε οι αδαείς. Τη στιγμή εκείνη μπαίνει ορμητικά, ουρλιάζοντας κυριολεκτικά ο λιμενάρχης Πελοπίδας Αγγελόπουλος: «ΣΕΙΣΜΟΣ, ΣΕΙΣΜΟΣ»....

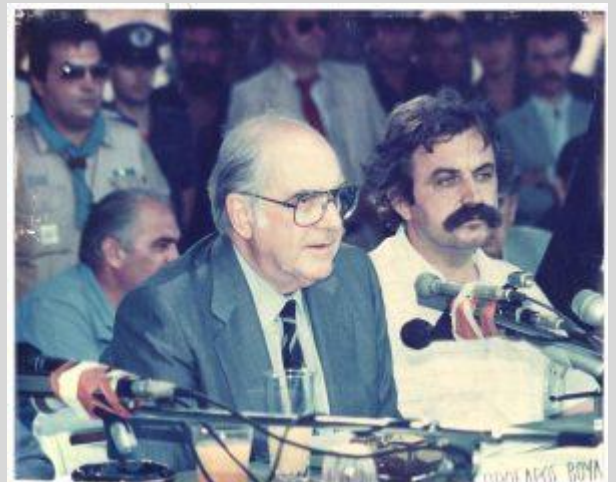
Πανικός...

Ορμήσαμε όλοι στην έξοδο.

Αυτή την εικόνα τη φέρω μέσα μου: σκοτάδι και ένα σύννεφο σκόνης να αγκαλιάζει την όμορφη πόλη μας.

Δεν το άντεξα το θέαμα, δεν πρόλαβα να το επεξεργαστώ με τη λογική και ένα λυτρωτικό πέπλο με κατέλαβε: **ΑΜΝΗΣΙΑ ΛΥΤΡΩΤΙΚΗ.**

Οι εικόνες της ζωής επανέρχονται στο Δημοτικό Αναψυκτήριο απέναντι από το Δημαρχείο στο ποτάμι. Εκεί στήθηκε το πρώτο στρατηγείο των σεισμών. Εκεί τις πρώτες ώρες κρίθηκε και η μάχη. Μέσα μου πάλευαν η οδύνη και το όνειρο, τα συντρίμια και η νέα Καλαμάτα.

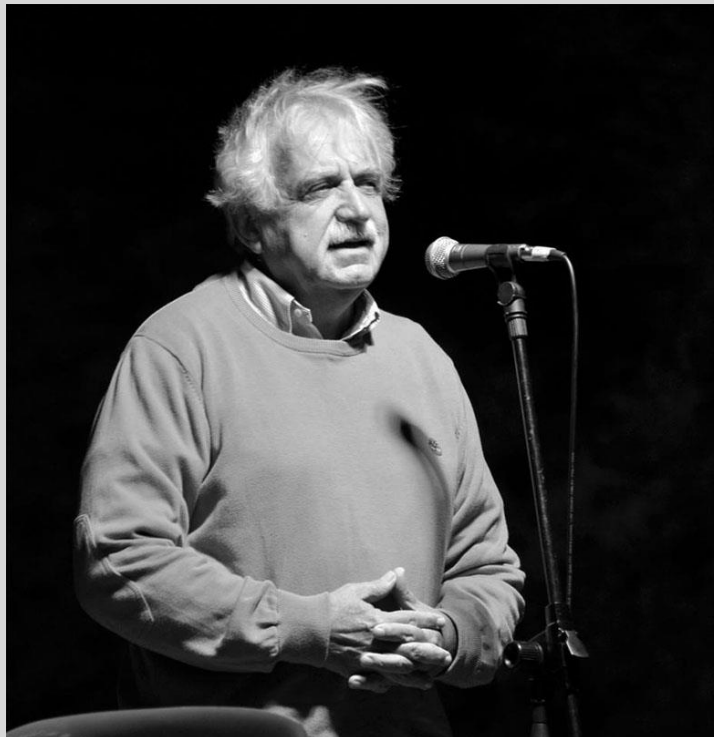
Το όνειρο, όμως, όταν το υπερασπίζεσαι με πάθος, ξέρει πάντα να κερδίζει.

Σταύρος Μπένος 13/9/2016.

Επιμέλεια παρουσίασης Γιάννης Λάσκαρης για την σελίδα «Στην ομορφιά που χάνεται».

Η εν συναίσθηση και ο πολεοδομικός σχεδιασμός στην αυτοδιοίκηση και ο εκφραστής τους Σταύρος Μπένος

Όταν ο Σταύρος Μπένος την επομένη των σεισμών της Καλαμάτας οραματίστηκε να μοιραστεί σε κάθε σκηνή ένα τρανζίστορ ,ενώ παράλληλα είχε δημιουργήσει ραδιοφωνικό σταθμό, για να ακούγεται η φωνή των δημοτών του, είχε βάλει τα θεμέλια του όρου της διαβούλευσης, που θα μαθαίναμε πολλά χρόνια μετά, τόσο οι πολίτες αλλά κυρίως όσοι ασχοληθήκαμε με την αυτοδιοίκηση.

Με αυτό το άρθρο επέλεξα να αποχαιρετήσω τον χώρο της αυτοδιοίκησης που υπηρέτησα με σθένος. Με ένα αφιέρωμα στον Σταύρο Μπένο καθώς υπήρξε μαζί με τον Αντώνη Τρίτση οι αντιπρόσωποι της ενσυναίσθησης και του πολεοδομικού οράματος για την αναγέννηση μιας πόλης.

Ο τρόπος που υπηρέτησε την τοπική αυτοδιοίκηση ο Σταύρος Μπένος για εμένα προσωπικά ήταν πυξίδα τόσο για την κατάθεση των προγραμματικών μου δηλώσεων ως υποψήφιος δήμαρχος Μεσσήνης (2018), όσο και ως επικεφαλής παράταξης για τα επόμενα τέσσερα χρόνια.

Η πόλη της Καλαμάτας την ημέρα του μεγάλου σεισμού της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1986 υπήρξε τυχερή για δυο λόγους. Τυχερή γιατί η ώρα και οι συγκυρίες είχαν βγάλει τον κόσμο σε εκδηλώσεις και γιατί είχε δήμαρχο τον Σταύρο Μπένο. Ο δεύτερος λόγος αποδείχτηκε και ο ισχυρότερος.

Η ανασυγκρότηση της Καλαμάτας άρχισε στην κυριολεξία την επομένη των σεισμών και αυτό γιατί ο δήμαρχος της, χρόνια πριν επεξεργαζόταν ένα πολεοδομικό όραμα για την πόλη του σαν να ήταν σε κατάσταση συναγερμού. Ας είχε δεχθεί άσχημες κριτικές και προπηλακισμούς, η μετέπειτα πορεία της πόλης από την ημέρα του σεισμού τον δικαίωσε καθώς ο Σταύρος Μπένος είχε διαφυλάξει την προίκα της πόλης τόσο το παραλιακό μέτωπο όσο και την αρχιτεκτονική και πολιτιστική υπόσταση της πόλης.

Είχε φροντίσει με απλά λόγια να μην χαθεί τίποτα από την ταυτότητα της πόλης ακόμη και αν γινόταν κάτι καταστροφικό και να που έγινε. Τα δύσκολα ήρθαν, αλλά για τον Σταύρο όλα έλαβαν μια περίεργη τροπή όπως θα ομολογούσαν συνοδοιπόροι του και συνεργάτες, του στον δύσκολο αγώνα της ανασυγκρότησης. Μπόρεσε να δει τον όλεθρο σαν ευκαιρία. Εδώ τώρα συναντάμε για πρώτη φορά στην τοπική αυτοδιοίκηση και τον όρο της ενσυναίσθησης.

Ο δήμαρχος μιας κατεστραμμένης πόλης γίνεται κοινωνός των προβλημάτων απλώνει ένα πολιτιστικό δίκτυο από άκρη σε άκρη διασώζει τον αρχιτεκτονικό πλούτο περνά σε πολεοδομικά χειρουργικά εγχειρήματα και μέσα σε μια δύο θητείες παραδίδει αφού έχει συνομιλήσει με τους πολίτες μια πόλη ανθεκτική σε σεισμούς και «ανατροπές» και δεν επιτρέπει η υπερανάπτυξη να επιβάλλει αλλοιώσεις που θα στοίχιζαν στη διαχείριση των δημόσιων χώρων.

Το ανθρωποκεντρικό μοντέλο στην αυτοδιοίκηση εδώ αποκτά υπόσταση και παράλληλα ο τρόπος που αναγεννήθηκε η πόλη λειτουργεί ως διαχειριστικό μοντέλο σε διεθνές επίπεδο. Υστέρη ήρθαν οι καλές εποχές για την πόλη που μπόρεσε να διεκδικήσει ακόμη και τίτλους αλλά κυρίως να αναδεικνύεται σε κορυφαίο τουριστικό προορισμό.

Το 1986 ως δήμαρχος ο Σταύρος Μπένος έπρεπε να λάβει αποφάσεις δύσκολες και να διεκδικήσει από την κεντρική εξουσία λύσεις που δεν θα επέτρεπαν την φυγή των πολιτών και κυρίως την διάλυση των σχολικών μονάδων, καθώς τα παιδιά ήταν αυτά που στο μέλλον θα ρύθμιζαν την δημογραφική πορεία του τόπου. Κάτι που δεν γνωρίζουν πολλοί είναι πως η απόφαση του τότε υπουργού Αντώνη Τρίτση (μετά από αίτημα του Σταύρου Μπένου) για την εφαρμογή μέτρου απαγόρευσης μεταγραφών παιδιών, στην κυριολεξία ανέκοψε την τάση φυγής των οικογενειών για μεταγραφές σε άλλες πόλεις. Μπορεί να έζησα έξι ολόκληρα χρόνια σε προκάτ κατασκευές ως μαθητής γυμνασίου και λυκείου, αλλά χαίρομαι που αυτή η θυσία ήταν τόσο σημαντική για το μέλλον της πόλης μου.

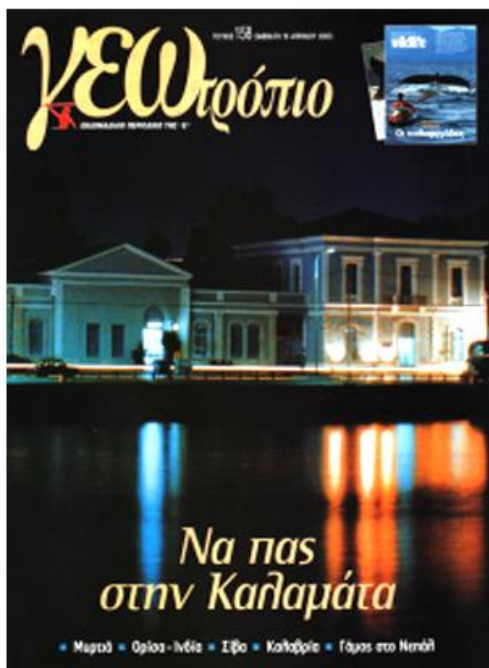
Έλεγε συχνά πυκνά τότε ο Σταύρος Μπένος: ο δήμαρχος πρέπει να συμμαχεί με τα όνειρα των πολιτών και πραγματικά συμμαχησε γιατί η ενσυναίσθηση υπήρξε οδηγός στα βήματά του. Για αυτό άλλωστε παρέδωσε το σημαντικότερο εργαλείο για τους πολίτες τα ΚΕΠ, από άλλη θέση αργότερα. Σήμερα που όλα «χτίζονται» μόνο με τις εντυπώσεις και τις φιέστες και για αυτό αποχωρώ από την σκηνή της αυτοδιοίκησης αλλά όχι από το πεδίο των μαχών για την αναγέννηση των πόλεων και της υπαίθρου, αναπολώ την εποχή που ο Σταύρος γυρνά από άκρη σε άκρη την πόλη και συνομιλεί με τους ανθρώπους της γειτονιάς και τους μαθητές, να παρκάρει το σκαραβαίο του (αν θυμάμαι καλά τι τύπο αυτοκινήτου είχε) στην παραλία και να «ξετυλίγει» τα σχέδια με τον αείμνηστο Διαμαντόπουλο για τη διάσωση του παραλιακού μετώπου.

Όχι μόνο του ανατολικού αλλά και του άλλου αυτού που κάποια ημέρα οραματίστηκα και εγώ στο δημοτικό όμως συμβούλιο της Μεσσήνης που θα έφερνε κοντά τις δύο πόλεις. Αυτά λοιπόν σήμερα η ενσυναίσθηση και ο πολεοδομικός οραματισμός και το πείσμα του Σταύρου Μπένου να μετατρέπεις τον όλεθρο σε ευκαιρία, την πολεοδομία της πόλης σε τέχνη και τη σχέση πολίτη-δήμου σε σχέση αλληλοεκτίμησης άνευ αποδοχών γιατί αλίμονο αν ο δήμαρχος μιας πόλης υποκύψει στα μικροσυμφέροντα όπως σχεδόν θα έλεγε ο Γρηγόρης ο Διαμαντόπουλος, είναι αυτά που απουσιάζουν.

Τέλος οφείλω να πω πως ασπάστηκα με πάθος την ιδέα της ολιστικής προσέγγισης που πρώτος έθεσε ο Σταύρος Μπένος με το ΔΙΑΖΩΜΑ αλλά ουσιαστικά κυοφορούσε από την διαδρομή του στην πολιτική.

Μετά Σεισμού Ημέρες και Εποχές

Σκέψεις για μια πόλη που «έφυγε» και για μια άλλη που ζούμε!

«Η Καλαμάτα της ελιάς της πορτοκαλιάς του ουρανού της θάλασσας της χαράς του λυγμού και του σεισμού Η Καλαμάτα που συστήθηκε ξανά στο πανελλήνιο ως νύφη του μεσσηνιακού με προίκα την αρχιτεκτονική που διασώθηκε τον πολιτισμό και το παραλιακό μέτωπο.»

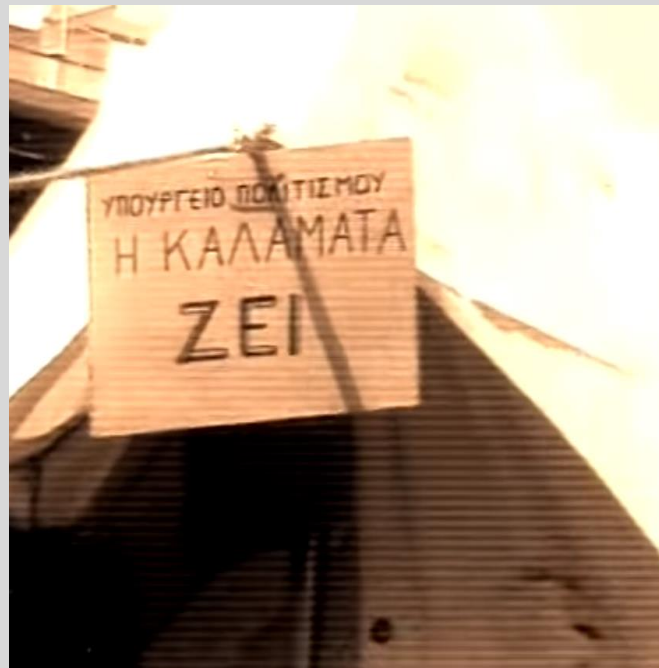
Γιατί έγινε και αυτό και ακούστηκε στα πέρατα πως η Καλαμάτα πληγώθηκε από τον εγκέλαδο ένα τέρας που ξεπήδησε από τα έγκατα της να την κατασπαράξει και την κατασπάραξε. Μόνο που άνθισε ξανά. Στήθηκε στα πόδια της και έγινε τόπος ελκυστικός ζωντανός με λίγα λόγια προορισμός. Θυμάμαι τη θλίψη σαν παίρναμε το πρώτο λεωφορείο για άλλες πόλεις λόγο σπουδών μιας και οι φοιτητικές υποχρεώσεις το επέβαλλαν και την χαρά κάθε που την κουβαλάγαμε στις συζητήσεις μας. Άντεξε αντέξαμε πιστέψαμε στο όραμα της αναγέννησης και σήμερα νοσταλγούμε μόνο καλές αναμνήσεις. Εμείς που προλάβαμε την ελιά να συμμαχεί με τον πεζόδρομο και την πορτοκάλια να ανθίζει στις παρυφές της πόλης εμείς που δεν ζήσαμε πόλεμο αλλά σεισμό υποκλινόμαστε στη γοητεία της πόλης που πέθανε αλλά αναστήθηκε μέσα από τα ερείπια της και συστήθηκε ξανά στο πανελλήνιο

ως νύφη του μεσσηνιακού με προίκα την αρχιτεκτονική που διασώθηκε τον πολιτισμό και το παραλιακό μέτωπο. Αυτό άλλωστε δεν ήταν και το επίτευγμα της τοπικής αυτοδιοίκησης τότε; Λοιπόν με συγκίνηση όπως έχω γράψει πολλές φορές θυμάμαι τον Σταύρο Μπένο να δίνει μάχες και να τις κερδίζει να μιλά για την πόλη του και να συγκινείται και δεν θέλω να αδικήσω κανέναν γιατί και η αντιπολίτευση διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο αποτινάζοντας άχαρους και στείρους ρόλους. Κάπως έτσι πέρασαν τρεις δεκαετίες και κάτι και προχωρά η πόλη πατώντας στις περγαμηνές εκείνης της εποχής με πολλά να μπορούν να γίνουν ακόμη φυσικά αλλά... να εκείνη η εποχή έβαλε τα θεμέλια που κανένας άλλος σεισμός φυσικός και μη δεν θα την ξεθεμελιώσει και να νιώσουν οι κάτοικοι όπως νιώσαμε εμείς τότε «εσωτερικοί μετανάστες» ένα συναίσθημα που εξοβελίστηκε πολύ σύντομα χάρη της χωρίς ταλαντώσεις πτώσης της δημοτικής αρχής και του δημοτικού συμβουλίου με τον κρατικό μηχανισμό σίγουρα από κοντά. Μα δεν ξεχνώ και τους νεκρούς και υποκλινόμαι στα θύματα και στο βουβό πόνο των δικών τους. Δεν ξεχνώ τις συμπτώσεις που «στοίχισαν» αλλά και «έσωσαν» ζωές. Δεν θυμάμαι άλλη πόλη να βούλιαξε και να στήθηκε όρθια τόσο σύντομα.

Σε μια σκηνή στο παλιό στρατόπεδο της Καλαμάτας ξεκινήσαμε τα "μετασεισμικά" μαθήματα. Ο καιρός αγρίεψε εκείνο το χειμώνα και τα ορμητικά νερά μούσκευαν καρέκλες και θρανία. Άμεσα μεταφερθήκαμε σε λυόμενα δίπλα από το ποτάμι. Έξι ολόκληρα χρόνια εκεί. Το

απολυτήριο του Λυκείου έμελλε να το παραλάβω από το προκατ γραφείο που στεγαζόταν το γραφείο του διευθυντή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πάντα θα θυμάμαι σαν μπαίνει ο Σεπτέμβρης τις δύσκολες ημέρες του 86 που πέρασε η πόλη της Καλαμάτας από την καταστροφική δράση του Εγκέλαδου που στις 13 του Σεπτέμβρη τότε θα χτυπήσει την πόλη και την ευρύτερη περιοχή ανελέητα. Ένα χτύπημα που ωστόσο στάθηκε η αφορμή να στηθεί η πόλη από την αρχή, να ξαναγεννηθεί από τα ερείπια και να κατορθώσει να διεκδικεί τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Αν ο σεισμός είχε γίνει καθημερινή και βράδυ πολλοί από εμάς δεν θα ήμασταν σήμερα στη ζωή. Ένα σωρό Αν . Αν δεν ήταν Σεπτέμβρης, αν δεν ήταν Σάββατο, αν δεν ήταν τα εγκαίνια του πλοίου στο λιμάνι και άλλα τόσα.. Αλλά τελικά συνέβη και ύστερα, ύστερα από τον θρήνο γιατί είχαμε νεκρούς, ήλθαν τα έργα και η ανάπτυξη της πόλης. Για τον τότε δήμαρχο της πόλης μας τον Σταύρο Μπένο ο σεισμός που τον βρήκε σε μικρή ηλικία ήταν και μια αφορμή να αποδείξει τις ικανότητες του και τα κατάφερε συσπειρώνοντας και συγκεντρώνοντας γύρω του ότι ποιο ικανό σε ανθρώπινο δυναμικό (τεχνοκράτες κ.λ.π) καθορίζοντας τη λαμπρή πορεία της πόλης, που σήμερα χαιρόμαστε να περπατάμε να καμαρώνουμε να αγχωνόμαστε για το παρκάρισμα και να διασκεδάζουμε αλλά και να ψυχαγωγούμαστε χωρίς όρια πλέον.